

*Жулінська М. О.,**кандидат філологічних наук,**доцент кафедри іноземних мов та перекладу**Волинського національного університету імені Лесі Українки*

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ ANXIETY НЕОЛОГІЗМАМИ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У статті досліджено особливості вербалізації концепту ANXIETY неологізмами, які з'явилися в англійській мові протягом останніх п'яти років.

Подано короткий огляд теоретичних підходів до проблеми вивчення емотивних неологізмів. Визначено поняття концепту як базового у когнітивній лінгвістиці. Звернуто увагу на розуміння концепту в сучасній науці.

Розглянуто лексичні інновації сучасної англійської мови, поява яких була обумовлена розширенням діапазону емоцій за межі понять, які мають назви в англійській мові.

Проаналізовано ключові поняття концепту ANXIETY та проаналізовано його репрезентацію неологізмами сучасної англійської мови.

Представлено класифікацію вибраних лексичних одиниць за наступними лексико-семантичними групами, які вербалізують концепт ANXIETY: «тривога, пов'язана з пандемією COVID-19», «соціальна тривога», «екологічна тривога». Виявлено, що найчисельнішою за кількістю лексичних новоутворень концепту ANXIETY є лексико-семантична група, яка описує занепокоєння сучасної людини, пов'язані з пандемією COVID-19, що свідчить про важливі соціальні та психологічні наслідки, такі як стрес і наростання страхів.

Визначено, що найпродуктивнішими способами утворення неологізмів концепту ANXIETY є телескопія, абрєвіація та семантична деривація.

У роботі вивчено, якими способами та за якими принципами відбувається формування нових слів концепту ANXIETY у словниковому складі мови. Подано приклади нових слів і виразів, які з'явилися лише нещодавно в англійській мові. Розглянуто етимологію вибраних неологізмів. Запропоновано тлумачення вибраних лексем українською мовою. Обґрунтовано здатність досліджуваних лексичних одиниць бути неологічною репрезентацією концепту ANXIETY та передавати тенденції розвитку сучасного суспільства.

У дослідженні виявлено, що основним джерелом активного поповнення новими лексемами англійської мови є занепокоєння сучасної людини з приводу здоров'я, соціального добробуту та екологічних змін.

Ключові слова: концепт, неологізм, номінація, лексико-семантична група, емоція, тривога.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. У житті кожної людини надзвичайно важливу роль відіграють емоції, оскільки без них неможливе спілкування і вони є складовими комунікативної діяльності людини. Емоції – це один із засобів пристосування людини до навколишнього середовища, тому виникає проблема їхньої вербалізації. Функція мови поля-

гає не лише у номінації емоцій, а й в їх класифікації, описі та моделюванні.

Безперервний розвиток життя суспільства сприяє появі нових понять, і відповідно, нових лексичних одиниць. Це стосується й емоцій людини у нових реаліях сучасного світу, які не мають чіткого опису. Як результат, можна спостерігати активне виникнення емотивних неологізмів в англійській мові, які становлять інтерес для лінгвістичних досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Передача емоцій за допомогою мови постійно залишається у центрі уваги лінгвістів. До наукових праць, пов'язаних із дослідженням емоцій і їх мовною реалізацією, належать роботи В. Ю. Апресяна, А. Вежбицької, В. Г. Гака, Дж. Лакоффа, Дж. Ейчісона, М. Джонсона, А. Коллінза, Н. А. Красавського, А. Ортона, та інших. Проте, у сучасній лінгвістиці недостатньо висвітлені питання відображення емоцій у мові.

Формування мети статті. Мета дослідження полягає у визначенні специфіки виникнення і функціонування популярних емотивних неологізмів англійської мови концепту ANXIETY.

Завдання нашого дослідження полягає у класифікації й здійсненні лексичного аналізу обраних неологізмів концепту ANXIETY за останні 5 років.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Матеріалом дослідження слугували нові лексичні одиниці, що були визначені за допомогою методу суцільної вибірки зі спеціалізованих словників сленгу та неологізмів: Cambridge Dictionary, Urban dictionary. Період вибірки мовного матеріалу охоплює 2019–2023 рр.

Концепт, як ключове семантичне поняття у когнітивній лінгвістиці, зберігає інформацію про навколишній світ у нашій свідомості у вигляді предметно-образних схем або одиниць універсального предметного коду. Концептуальна основа безпосередньо присутня у будь-якому неологізмі, тому що лексичні інновації по своїй природі відштовхуються від певного концепту. Ознаки предмета узагальнюються в поняття про предмет номінації, формується поняттєвий компонент концепту, який містить знання про інтегративні ознаки денотата, знання його диференціальних ознак, знання властивостей родового класу, а також знання про його зв'язки з іншими предметами об'єктивної дійсності [1].

Емоція – це суб'єктивна реакція психіки на зовнішні й внутрішні події, регулятор взаємодії людини з навколишнім середовищем. Отже, емоція – це комплексне явище, яке потрібно

розглядати не лише з точки зору фізіології та психології, а й лінгвістики, оскільки емоційне забарвлення мови демонструє наше уявлення про навколишній світ і складні механізми взаємозв'язку з ним [2]. Таким чином, емотивна лексика є одним з ключових невіддільних компонентів життя людини, її спілкування і реакції на середовище.

Одним з видів негативно забарвлених емоцій є тривога, емоція, яка дуже поширена сьогодні, оскільки світ постійно змінюється і темпи сучасного життя стрімко розвиваються. Як наслідок, постійно зростає кількість людей, які переживають занепокоєння з різних причин.

Слід зазначити, що тривога – це емоція, яка характеризується неприємним станом внутрішнього хвилювання та включає почуття страху перед очікуваними подіями [3]. Хоча тривога і належить до категорії негативних емоцій, але це нормальне почуття, притаманне всім людям, незалежно від статі, віку і соціального статусу, крім тих випадків, коли тривога починає контролювати життя людини настільки, що вона не може впоратися з цим самотужки.

Розглянемо тлумачення слова «тривога» для розуміння поняттєвої складової змістовної структури досліджуваного концепту.

У психології тривога визначається як емоція, яка характеризується почуттям напруги, тривожними думками та фізичними змінами, наприклад підвищенням артеріального тиску [4].

У Кембридзькому словнику тривога – це «неприємне відчуття нервозності або занепокоєння з приводу того, що відбувається або може статися в майбутньому» [5].

Словник Merriam-Webster описує дану лексему як «нервозність, як правило, через загрозове або очікуване захворювання: стан тривоги» [6].

Також тлумачення слова «environment» подано як «стан почуття нервозності або занепокоєння, що трапляється щось погане», «стан тривоги або напруги, викликаний побоюванням можливого майбутнього нещастя, небезпеки» [7, 8].

Таким чином, семантичне наповнення концепту ANXIETY утворилося як поняття, що описує негативне почуття занепокоєності у зв'язку з певними подіями.

Концептосфера англійської мови динамічна, вона постійно змінюється і поповнюється новими концептами. Зокрема, це стосується і концепту ANXIETY, який набуває дедалі більшої кількості нових складових у зв'язку з розширенням діапазону відтінків емоцій, які потребують найменувань в англійській мові.

Важливу роль у дослідженні концепту ТРИВОГА відіграють процеси його вербалізації неологізмами. У нашому дослідженні ми виокремлюємо три лексико-семантичні групи, які вербалізують концепт ТРИВОГА новими лексичними одиницями: «тривога, пов'язана з пандемією COVID-19», «соціальна тривога» і «екологічна тривога».

Розглянемо найцікавіші приклади англійських лексичних інновацій концепту ТРИВОГА, які з'явилися в мові протягом 2019–2023 років.

I. Пандемія COVID-19, яка виявилась тяжким потрясінням для всього людства, стала найпотужнішим джерелом виникнення лексичних новоутворень. Велика низка таких лексичних інновацій утворилася шляхом скорочення. Наприклад, **HOGO** – синдром, при якому люди вважають за краще залишатися вдома, ніж відвідувати світські заходи. Слово **HOGO**,

акронім від *hassle of going out*, виникло для опису відчуття, коли вийти з дому і поспілкуватися занадто важко або не варто клопоту (*hassle* – клопіт, неприємність, неспокій, турбота), це небажання виходити, навіть коли обмеження безпеки, пов'язані з COVID-19, нарешті були зняті [9].

Інші схожі аббревіатури: **FONO** («*fear of normal*») – почуття занепокоєння щодо повернення до нормального життя та діяльності після обмежень пандемії COVID-19; **FORO** («*fear of running out*») – тривожне відчуття, що у вас можуть закінчитися продукти або запаси чогось [9].

Тривога, пов'язана з COVID-19, спричинила появу нових слів для найменувань станів, що мають серйозні наслідки для здоров'я. Наприклад, **coronasomnia** (утворилося шляхом злиття слів *corona* та *insomnia*) – коронасомнія, стан неможливості сну через тривогу, пов'язану з пандемією коронавірусу [9].

Неологізми з подібним значенням: **re-entry anxiety** (*re-entry* – повернення) – відчуття стресу або занепокоєння щодо повернення до нормального життя після обмежень, спричинених COVID-19; **home separation anxiety** – тривога розлуки з домом, відчуття занепокоєння та страху з приводу відсутності вдома, особливо як реакція на те, що ви провели так багато часу вдома під час карантину; **panpanic** (утворилося шляхом злиття слів *pandemic* і *panic*) – сильне почуття страху, яке відчували багато людей під час пандемії COVID-19, яке призводило до відсутності розумних думок і дій [9].

Привертає увагу нове словосполучення **headline stress disorder** – відчуття стресу та тривоги, викликане читанням або переглядом великої кількості негативних або тривожних новин [9]. Неологізм виник як наслідок пандемії COVID-19, коли ЗМІ були переповнені новинами з заголовками, що лякають, але він залишається популярним і надалі у зв'язку з великою кількістю інших негативних і тривожних подій у світі.

II. Соціальна тривога. Друга група охоплює лексичні інновації, що описують тривожний стан, причиною якого став напружений темп сучасного життя, високі кар'єрні вимоги, відсутність балансу між роботою та відпочинком.

Наприклад, **milestone anxiety** – тривожний стан, страх, занепокоєння через те, що людина не досягла у житті того самого, що й інші її віку. Іншими словами, у сучасному світі конкуренції і швидкого розвитку, недосягнення традиційних цілей (кар'єра, одруження, купівля будинку) викликає посилене відчуття неадекватності. Нова лексема виникла на основі вже відомих слів, з яких *milestone* може перекладатися як «верстовий стовп», «віха», «результат», «висота», «визначальна подія», «етап» [10].

Інший приклад: **Sunday scaries** – недільні страхи (недільна нудьга), почуття стресу або тривоги у неділю перед поверненням на роботу чи навчання наступного дня після вихідних. Недільні страхи – досить поширене явище в сучасному суспільстві, причиною якого може бути соціальне перевантаження протягом тижня, незавершена робота, перехід від особистого до професійного життя, хоча це зовсім не означає, що робота не подобається [11]. Словосполучення утворилося на основі слова *scary* – страшний, жахливий.

Бурхливий темп сучасного життя сприяв виникненню лексичної інновації **hurry sickness** – спосіб поведінки, за якого хтось робить усе поспішно, тому що він завжди відчуває стрес і тривогу через те, що не має достатньо часу, щоб усе зробити. При цьому здається, що ніколи не вистачає годин,

щоб виконати те, що вам потрібно зробити. І незалежно від того, скільки ви зробили, ви завжди відчуваєте, що граєте в наздоганялки.

Абревіатура *FONC* («*fear of not chilling*») – *тривожне відчуття, що ви можете втратити можливість залишитися вдома та відпочити, тому що ви надто багато гуляєте*. Це досить поширене відчуття у людей з напруженим робочим графіком, який викликає легку паніку щодо того, коли у них буде час побалувати себе відпочинком [9].

До другої групи можна також віднести неологізм *Janxiety* (утворився шляхом злиття слів *January* та *anxiety*) – *тривога, відчуття нещастя та занепокоєння, які люди часто мають на початку нового року*. Даний неологізм описує стан, схожий на похмілля: це відчуття різкого падіння з відпустки назад до реальності, коли зникає натхнення на розв'язання проблем і планів на майбутнє у новому році.

III. Екологічна тривога. Ще одна група охоплює неологізми, що позначають тривогу, пов'язану з екологією. Це демонструє нове словосполучення *ecological grief* (або *climate grief*) – *почуття великого смутку, спричинене наслідками надзвичайної кліматичної ситуації*. Іншими словами, це відчуття того, що масштаб нашої екологічної кризи настільки великий, що люди неспроможні вплинути на неї [9]. Слід зазначити, що цей термін часто сприймають як абсолютний синонім словосполученню *eco-anxiety* – *тривога, пов'язана зі страхом зашкодити навколишньому середовищу; страх, який людина відчуває, коли переосмислює свої дії через негативний вплив на Землю* [12]. Проте, неологізм *eco-anxiety*, який виник раніше і значення якого було визначено Американською психологічною асоціацією як «хронічний страх екологічної причетності», здебільшого демонструє почуття передбачуваного страху та занепокоєння, тоді як *grief* включає такі емоції, як смуток, і зазвичай виникає у відповідь на втрату того, що вже сталося або почало відбуватися. Тобто, це окремі емоційні стани, і *ecological grief* може стати причиною *eco-anxiety* [13].

Отже, занепокоєння сучасної людини з приводу здоров'я, соціального добробуту та екологічних змін стали джерелом активного поповнення новими поняттями, і, відповідно, новими лексемами англійської мови.

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку.

Досліджуваний матеріал показав, що найбільш продуктивною за кількістю неологізмів концепту ANXIETY, виявилась лексико-семантична група, яка описує занепокоєння сучасної людини, пов'язані з пандемією COVID-19. Переважна більшість таких лексичних інновацій виникла через страх заразитися, соціальну ізоляцію і її наслідків, а також почуття незахищеності.

Численною за кількістю лексичних новоутворень стала також лексико-семантична група, яка демонструє соціальні переживання на тлі бурхливого розвитку сучасного життя, яке характеризується постійними змінами та високою конкурентністю.

Лексико-семантична група, яка включає неологізми, що описують занепокоєння у зв'язку з кліматичними змінами та забрудненням навколишнього середовища, виявилась нечисленною.

Аналіз вибраних лексичних одиниць доводить, що найпродуктивнішим способом утворення неологізмів концепту ANXIETY є телескопія, абревіація та семантична деривація.

Таким чином, поява нових лексичних одиниць концепту ANXIETY служить своєрідним відображенням різних етапів розвитку сучасного суспільства.

Перспективою подальшого дослідження має стати дослідження неологізмів у різних аспектах, найпоширеніших сфер їх утворення, особливостей закріплення і функціонування в мові.

Література:

1. Жулінська М. О. Концептуальна парадигма інформаційних неологізмів (на матеріалі сучасної англійської мови) : дис. канд. філол. наук : 10.02.04. Київ : КНУ, 2011. 252 с.
2. Емоція. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%B-%D0%BE%D1%86%D1%96%D1%8F> (дата звернення: 8.04.2023).
3. Anxiety. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Anxiety> (дата звернення: 7.04.2023).
4. Encyclopedia of Psychology: 8 Volume Set. URL: <https://www.apa.org/pubs/books/4600100> (дата звернення: 7.04.2023).
5. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/anxiety>
6. Merriam-Webster. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/> (дата звернення: 15.03.2023).
7. Oxford Learner's Dictionaries. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/anxiety (дата звернення: 9.04.2023).
8. Collins. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/anxiety> (дата звернення: 9.04.2023).
9. A blog from Cambridge Dictionary. Category: New Words. URL: <https://dictionaryblog.cambridge.org/category/new-words/> (дата звернення: 15.03.2023).
10. Milestone. URL: <https://uk.glosbe.com/en/uk/milestone> (дата звернення: 5.04.2023).
11. The Science Behind Sunday Scaries. URL: <https://www.mibluesperspectives.com/stories/behavioral-health/sunday-scaries-meaning> (дата звернення: 7.04.2023).
12. Urban Dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term> (дата звернення: 8.04.2023).
13. What's the Difference Between Eco-Anxiety and Ecological Grief? URL: <https://www.everydayhealth.com/emotional-health/whats-the-difference-between-eco-anxiety-and-ecological-grief/> URL: (дата звернення: 8.04.2023).

Zhulinska M. Verbalization of the ANXIETY concept with modern English neologisms

Summary. The article examines the peculiarities of the verbalization of the ANXIETY concept with neologisms that have appeared in the English language during the last five years.

A brief overview of theoretical approaches to the problem of studying emotional neologisms has been presented. The notion of concept as basic in cognitive linguistics has been defined. Attention has been drawn to the understanding of the concept in modern science.

The lexical innovations of the modern English language, which were due to the expansion of the field of emotions beyond the boundaries of the concepts that have a name in the English language, have been considered.

The key concepts of the ANXIETY concept have been analyzed, and its representation by neologisms of the modern English language has been analyzed.

The classification of selected lexical units according to the following lexical-semantic groups that verbalize the concept ANXIETY has been presented: «anxiety related to the COVID-19 pandemic», «social anxiety»

and «environmental anxiety»). It has been found that lexical-semantic group of the ANXIETY concept which describes the worries of a modern person related to the COVID-19 pandemic, is the most numerous, which indicates important social and psychological consequences, such as stress and increasing fears.

It has been determined that the most productive ways of forming neologisms of the ANXIETY concept are telescoping, abbreviation and semantic derivation.

In the work, it has been studied in which ways and according to which principles the formation of new words of the ANXIETY concept in the vocabulary of the language takes place. Examples of new words and expressions that

have appeared only recently in the English language have been given. The etymology of selected neologisms has been considered. An interpretation of selected lexemes in Ukrainian has been offered. The ability of the researched lexical units to be a neological representation of the concept ANXIETY and to convey the development trends of modern society has been substantiated.

The study has revealed that the main source of active addition of new words of the English language is the concern of modern people about health, social well-being and environmental changes.

Key words: concept, neologism, nomination, lexical-semantic group, emotion, anxiety.